

A külföldi ítélet érvényének elismerése – aktuális kérdések a jelen és a jövő határán

I. Problémafelvetés

A külföldi ítélet érvényének elismerése iránti eljárás olyan téma, amely számos jogalkalmazási kérdést vet fel, és amely ügytípushoz tartozó joggyakorlati nehézségek megítélése rendkívül komplex, az uniós szabályozást, valamint az egyes releváns külföldi államok gyakorlatát ismerő tárgyi tudást tételez fel. Jelen tanulmány célja, hogy röviden és lényegre törően bemutassa a jelenleg még hatályos szabályozás főbb sarokpontjait, kiemelve a legtöbb vitára és egyben gondolkodásra is okot adó kérdést. A téma feldolgozása szempontjából nem elhanyagolható az sem, hogy a rendkívül szűkre szabott jogi szabályozás kereteit a bírói gyakorlat egyes praktikus megoldásai töltik ki tartalommal, amelyek a különböző bíróságok eljárásában eltérő jogértelmezési és jogalkalmazási gyakorlatot eredményeznek. Számos olyan témakör említhető, amelyek egységes módon történő kezelése jelenleg még nem tapasztalható, mindazonáltal az ütköző álláspontok megismerése útján levonhatjuk azt a következtetést, hogy a vitatott kérdésekre adott válaszok olykor eltérő jellegük ellenére is védhető érveket sorakoztatnak fel.

Mindezt meghaladóan fontos hangsúlyozni azt is, hogy a következő okfejtések nagy valószínűség szerint hamarosan inkább a jogtörténeti stúdiumok körébe tartozó kutatási témaként fognak szolgálni, hiszen az Európai Unió Bírósága nem régen, a Magyarországot közvetlenül is, éppen jelen jogintézmény kapcsán érintő Balogh ügyben meghozott ítéletében világosan kifejtette, hogy a külföldi ítélet érvényének elismerése iránti eljárás a határozatok kölcsönös elismerésének elvébe ütközik, így az ellentétes az uniós joggal. Ennek a döntésnek az ismeretében nem lehet kétségünk a felől, hogy az uniós joggal való összhang megteremtése érdekében konkrét lépéseket kell tennie a jogalkotónak, amelynek egyenes következménye lehet a külföldi ítélet érvényének elismerésével kapcsolatos eljárás hazai jogrendből történő kiiktatása. Hogy mit hoz a jövő, azt jelenleg csak valószínűsíteni lehet, ugyanakkor a jelen tények és a még hatályos jogszabályi rendelkezések ismeretében érdemes időt szánni a jogintézménnyel kapcsolatos főbb gondolatok megosztására.

¹ A Szegedi Törvényszék bírósági titkára

II. Az elismerési eljárás esszenciája

A tárgyalt speciális eljárási típusnak, amely nem vezet sem az ítéleti tényállás sem az elítélt büntetőjogi felelősségének újraértékeléséhez, továbbá újabb elítélést sem jelent, egyetlen célja valamely külföldi bíróság ítéletének magyarországi elítélésenként történő elismerése. A külföldi ítélet érvényének elismerése iránti értesítéseket az igazságügyért felelős miniszter fogadja, és ha a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény (Nbjt.) 2. §-a nem zárja ki annak teljesítését, megküldi az illetékes bíróságnak.² Az Nbjt. 47. § (1) bekezdése alapján a külföldi bíróság jogerős ítélete a magyar bíróság ítéletével azonos érvényű, ha az elkövetővel szemben külföldön folyamatban volt eljárás, valamint a kiszabott büntetés, illetve alkalmazott intézkedés nem ellentétes a magyar jogrenddel. Ugyanezen jogszabályhely (3) bekezdése alapján, ha a magyar bíróság a külföldi ítélet érvényét elismerte, úgy kell tekinteni, hogy a cselekményt a magyar bíróság jogerősen elbírálta. Ezen joghatás kiváltása érdekében mindazonáltal az eljárás lefolytatása nélkülözhetetlen.

A fenti követelményeket szem előtt tartva a bíróságnak elsőként azt kell vizsgálat tárgyává tennie, hogy a külföldön lefolytatott büntetőeljárás során érvényesültek-e azok a garanciális alapelvek, amelyeket a Be. alapvető rendelkezései között találunk, így többek között a védelemhez való jog, az ártatlanság vélelme, az anyanyelv használatához fűződő jog, valamint a jogorvoslati jogosultság.

Ebben a megközelítésben érdemes kitérni a távollétes eljárás problematikájára, amikor is egy konkrét ügyben a Szegedi Törvényszék megtagadta a Nimes-i Bíróság ítélete érvényének elismerését. Ezen ügyben a távollétes eljárás magyar Be. szerinti garanciális szabályai nem érvényesültek, hiszen többek között az eljárásban védő nem vett részt, emellett a jogorvoslati jog és az anyanyelv használatához fűződő jogok sem voltak megfelelően biztosítva. A törvényszék összességében azt állapította meg, hogy nem teljesült az Nbjt. 47. § (1) bekezdésében foglalt azon feltétel, hogy a külföldi bíróság eljárásának a magyar jogrenddel összhangban kell lefolytania.³

Az Nbjt. 48. § (3) bekezdése alapján az alkalmazandó büntetés vagy intézkedés megállapításánál a bűncselekmény elkövetésekor hatályban lévő törvény szerint kell eljárni; ha az alkalmazandó büntetés vagy intézkedés megállapításakor hatályban lévő magyar törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új törvényt kell alkalmazni. A Btk. 2. § (2) bekezdésével összhangban lévő szabályozás értelmében elbíráláskori törvénynek az elismerés

² Akác József – Belegi József – Belovics Ervin – Csák Zsolt – Czine Ágnes – Kónya István – Láng László – Márki Zoltán – Mészár Róza - Molnár Gábor Miklós – Soós László: Büntetőeljárás jog - Kommentár a gyakorlat számára (szerk.: Belegi József) HVG ORAC, Budapest, 2015. 1976. o.

³ Szegedi Törvényszék 7.Bpk.856/2014/22. számú végzése

idején hatályos törvény tekintendő. Az elkövetéskori és az elbíráláskori törvény összevetését minden egyes ügyben el kell végezni, és megindokolni, hogy az elismerési eljárásban miért az adott időbeli hatályú jogszabályi rendelkezést alkalmazta a bíróság.

Elismerni nyilvánvalóan csak olyan büntetést lehet, amelynek a végrehajthatósága még nem évült el. Az elévülés vizsgálata során a Bv.tv. rendelkezését kell alapul venni, és amennyiben megállapítható, hogy a büntetés a Bv.tv. 28. §-a alapján az elévülés bekövetkezésére tekintettel nem hajtható végre, büntethetőséget megszüntető okra hivatkozással meg kell tagadni az elismerést. Egy konkrét ügyben az eljáró bíróság ítéletének jogerőre emelkedéséhez képest a törvényben írt elévülési időnek már a kétszerese is eltelt, ekként az elismerésnek az Nbjt. 47. § (1) bekezdése alapján akadálya volt, hiszen az elévült büntetés elismerése a magyar jogrenddel nem egyeztethető össze.⁴

A Szegedi Törvényszék álláspontja szerint a felmentő ítéleti rendelkezés elismerésére nem kerülhet sor, mivel arra az Nbjt. 47. § (1) bekezdése nem ad lehetőséget. A jogszabályhely megszövegezéséből az következik, hogy csak a jogerős elítélést lehet elismerni. Ezt erősíti továbbá a Kúria Bfv.III.1085/2015/18. számú határozatában kifejtett álláspontja is, amely szerint a külföldi ítélet érvényének elismerése a külföldi ítélet hazai végrehajtásának, végrehajthatóságának a lehetőségét teremti meg, ekként a felmentő ítélet érvényének elismerésére nincs mód. Ezt meghaladóan nem kerülhet sor olyan külföldi ítélet érvényének elismerésére sem, amelyben az elítélt cselekvőségét rögzítő tényállás alapján az állapítható meg, hogy az elbírált cselekmény pl. az elkövetési érték alapján szabálysértésnek minősülne.

Az ilyen típusú ügyekben eljáró bíróság illetékességére az Nbjt. 46. § (1a) bekezdése tartalmaz rendelkezést, miszerint az eljárás lefolytatására annak a törvényszéknek van hatásköre és illetékessége, amelynek területén a terhelt lakó- vagy tartózkodási helye található. Ha a terhelt Magyarországon lakó- vagy tartózkodási hellyel nem rendelkezik, az eljárásra a terhelt utolsó ismert magyarországi lakó- vagy tartózkodási helye szerinti törvényszéknek van hatásköre és illetékessége. Ha az eljárásra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság nem állapítható meg, az eljárás a Fővárosi Törvényszék hatáskörébe és illetékességébe tartozik.

Érdekes kérdésként merül fel, hogy az illetékesség miként alakul, ha a jogerős szabadságvesztés büntetést kiszabó vagy szabadságelvonással járó intézkedést alkalmazó tagállami határozatban egyúttal pénzbüntetés kiszabására, illetve vagyonekbevitel elrendelésére is sor kerül. Elsőként érdemes kiemelni, hogy az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (Eube.tv.) 109. § (2) bekezdése előírja, hogy ilyen esetben a határozat elismerésére és a végrehajtásról szóló határozat meghozatalára a Fővárosi Törvényszék rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel. Az első megközelítésben egyértelműnek

⁴ Szegedi Törvényszék 7.Bpk.25/2015/15. számú végzése

tűnő szabályozás ellenére a bírói gyakorlat e körben mégsem mondható teljesen kiforrottnak. Létezik ugyanis olyan álláspont, amely szerint ilyenkor a Fővárosi Törvényszék kizárólagos illetékességét meghatározó Eube.tv 109. § (2) bekezdése csakis a szabadságvesztés büntetést is kiszabó, vagy szabadságelvonással járó intézkedést alkalmazó ítéletek végrehajtására irányuló jogsegélyre vonatkozik. Ebből következően ez a rendelkezés a kifejezetten külföldi ítélet érvényének elismerésére irányuló eljárásban nem hívható fel, hanem helyette az Nbjt. 46. § (1a) bekezdése alapján kell vizsgálni az illetékességet.

A Szegedi Törvényszék - a Debreceni Ítéltábla Beüf.III.516/2015/2. számú végzésében foglaltakkal egyezően - az Eube.tv. 109. § (2) bekezdését tekinti irányadónak, ekként a szabadságvesztés mellett pénzbüntetést is kiszabó ítélet elismerése iránti ügyet - hatáskör és illetékesség hiánya okán - áttesszi a Fővárosi Törvényszékre. Ez az ügyintézési mód arra vezethető vissza, hogy a kialakított érvrendszer alapján jogalkalmazási inkoherencia adódna abból, ha a más tagállamban kiszabott pénzbüntetés vagy alkalmazott vagyonekobjzás végrehajtásakor a terhelt lakóhelye, illetve a határozattal érintett dolog helye szerinti törvényszék székhelyén működő helyi bíróság járna el, míg a szabadságvesztés büntetés, illetve a szabadság elvonással járó intézkedés végrehajtása a Fővárosi Törvényszék kizárólagos illetékességébe tartozna, jóllehet a két szankció ugyanazzal a határozattal kerül megállapításra.

III. Konkrét joggyakorlati problémák

Kiindulópontként fontos tisztázni azt, hogy az elismerés kérdésében döntő bíróság az Nbjt. 48. § (1) bekezdése alapján kötött a külföldi ítéletben megállapított tényálláshoz. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy az ott írt tényállásból a törvényszék nem vehet el, és azt nem is egészítheti ki még akkor sem, ha egyébként az iratok alapján rögzíthető lenne pl. a jogi minősítés meghatározásánál orientáló elkövetési érték. Amennyiben ilyen adat az ügyiratban fellelhető, erre legfeljebb csak az indokolásban lehet kitérni.⁵

Az elismerési eljárásban iránytűként kell, hogy szolgáljon az elítélt személyek átszállításáról szóló Strasbourgban 1983. március 23. napján kelt és az 1994. évi XX. törvénnyel kihirdetett egyezmény 11. cikk 1. d./ pontja, amely szerint az ítélet átalakításakor az illetékes hatóság nem súlyosíthatja az elítélt büntetőjogi helyzetét, és semmilyen olyan büntetési minimumhoz nincs kötve, amelyet a végrehajtó állam joga az elkövetett cselekményre vagy cselekményekre előír.⁶ Ez a rendezőelv segít eldönteni azt a kérdést, hogy mi a teendő akkor, ha a magyar szabályozás szerint az

⁵ Máziné dr. Szepesi Erzsébet: A külföldi ítélet érvényének hazai elismerése és annak nehézségei. 21. o. Ügyvédek Lapja, 2015/2. szám, 21-25. o.

⁶ Az elítélt személyek átszállításáról szóló Strasbourgban, 1983. március 23. napján kelt egyezmény

elítélttel szemben nyilvánvalóan súlyosabb büntetést kellett volna kiszabni, vagy rá valamely okból kedvezőtlenebb ítéleti rendelkezés érvényesülne.

Ezen logika mentén haladva a törvényszék által megállapított büntetés nem lehet hosszabb a külföldi bíróság által kiszabott büntetés tartamánál. Ha a külföldi bíróság által kiszabott szabadságvesztés tartama rövidebb, mint ami a Btk.-nak - a büntetés enyhítésére vonatkozó szabályaira is figyelemmel - a magyar törvény alapján megállapítható lenne, akkor a bíróság által megállapított szabadságvesztés tartama megegyezik a külföldi bíróság által kiszabott tartammal.⁷

A fentiekhez kapcsolódóan egyértelműen ki kell térni a bünszervezetben történő elkövetésre figyelemmel kiszabható súlyosabb szankcióra, illetve arra hogy az elítélt bünszervezetben elkövetés esetén nem bocsátható feltételes szabadságra, továbbá hogy a két évnél hosszabb tartamú szabadságvesztés büntetést fegyházban kell végrehajtani. Ugyanilyen problémát vet fel, ha az elismerés tárgyát képező ítélet indokolása megállapítja, hogy az elítélt a terhére rótt bűncselekményt a feltételes szabadság tartama alatt követte el, és így a Btk. 38. § (4) bekezdés d./pontja alapján a feltételes szabadságra bocsátása kizárt lenne, amelyhez képest a külföldi állam joga nem ismer ilyen szabályozást. A fent hivatkozott egyezmény szellemisége tükrében ilyen esetekben a magyar jog által ismert súlyosabb jogkövetkezmények nem alkalmazhatók, mivel azok az elítélt büntetését nyilvánvalóan súlyosítanák.⁸

Álláspontom szerint a fenti megközelítés érvényes arra az esetre is, amikor a Magyarországon töltött szabadságvesztés büntetésből történt feltételes szabadságra bocsátás hatálya alatt elkövetett bűncselekményt elbíráló külföldi ítélet elismerésére akként kerül sor, hogy a feltételes szabadság elmulasztott kizárásáról az egyezményben írt tilalom miatt a törvényszék nem rendelkezik, ugyanakkor indítvány érkezik a Be. 559. §-a szerinti különleges eljárás lefolytatására.

A fenti példával összhangban szintén kizárt a Be. 572. §-a szerinti különleges eljárás lefolytatása olyankor, amikor az elítélt a Magyarországon elkövetett bűncselekmény miatt felfüggesztett szabadságvesztést kiszabó ítéletben megállapított próbaidő hatálya alatt követ el bűncselekményt külföldön, azonban a külföldi ítélet rendelkező része elmulasztja a felfüggesztett szabadságvesztés büntetés végrehajtását elrendelni.

A bíróság a büntetéseket és az intézkedéseket akkor ismeri el, ha azok összeegyeztethetők a magyar joggal. Sok esetben előfordul mindazonáltal, hogy a külföldi bíróság ítéletében kiszabott szankció nem feleltethető meg pontosan a magyar jogrend valamely intézményének. Ilyenkor természetesen az Nbjt. 48. § (2) bekezdésében foglalt szabályt kell alkalmazni, miszerint ha a külföldi bíróság ítéletében kiszabott büntetés vagy intézkedés nem teljes mértékben egyeztethető össze a magyar törvénnyel, a bíróság határozatában a magyar törvény szerint állapítja meg az

⁷ Kommentár: i. m. 1977. o.

⁸ Máziné: i.m. 22. o.

alkalmazandó büntetést vagy intézkedést úgy, hogy az a lehető legnagyobb mértékben megfeleljen annak a büntetésnek vagy intézkedésnek, amelyet a külföldi bíróság kiszabott.

A felvetés több kérdéskört érinthet, melyek közül az egyik legtipikusabb a pénzbüntetés átültetésének problematikája. Mivel a külföldi ítéletek rendszerint egy összegben, euróban határozzák meg a kiszabott pénzbüntetés mértékét, ezért a bíróság a Btk. 50. §-ában foglalt rendelkezések figyelembe vételével állapítja meg a napi tételek számát és az egy napi tételnek megfelelő összeget. Mindez azzal jár, hogy a külföldi ítéletben kiszabott pénzbüntetés összegét alapul véve a hatályos magyar szabályozás alapján a bűncselekmény súlyához igazodóan meg kell határozni, hogy a tényállásban foglalt bűncselekményre hazai elbírálás esetén hány napi tételt szabott volna ki a bíróság, és a rendelkezésre álló adatok fényében mennyi az egy napi tétel összege.⁹ Nem kizárt az sem, hogy a külföldi ítélet esetlegesen nem tartalmazza az elítélt személyi körülményeit olyan mértékben, hogy abból az egy napi tétel összegére következtetést lehessen levonni. Ez esetben nyilvánvalóan annak figyelembe vételével kell meghatározni az egy napi tétel pénzbüntetés összegét, hogy a napi tételek számának és az egy napi tétel pénzbüntetés összegének a szorzata megfeleltethető legyen a honosítandó ítéletben kiszabott szankció összegével.

A végrehajtásában részben felfüggesztett szabadságvesztések elismerése során - amely leginkább az osztrák és német bíróságok határozatai kapcsán merül fel - a bíróság az Nbjt. 48. § (6) bekezdését alkalmazza, ekként ha a külföldi bíróság olyan szabadságvesztést szabott ki, amely tartamának meghatározott részét rendelte végrehajtani, és a fennmaradó rész végrehajtását az ítélező külföldi bíróság felfüggesztette, a bíróság az ilyen szabadságvesztést úgy ismeri el, mintha a végrehajtandó szabadságvesztésből az elítéltet feltételes szabadságra bocsátották volna. Ebben az esetben a feltételes szabadságra bocsátás időpontjának meghatározásakor a Btk. 38. § (2) bekezdésétől, valamint - ha a feltételes szabadságnak a Btk. 39. § (1) bekezdés szerinti tartama meghaladná a külföldi bíróság ítéletében meghatározott felfüggesztés tartamát - a Btk. 39. § (1) bekezdésétől el lehet tekinteni. Ebben az esetben a feltételes szabadság tartama megegyezik a külföldi bíróság ítéletében megállapított felfüggesztés tartamával, a büntetést pedig a feltételes szabadság így megállapított utolsó napjával kell kitöltöttnek tekinteni.

A külföldi bíróság által kiszabott, részben végrehajtandó, részben végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés esetén a kiszabott végrehajtandó szabadságvesztést az esetek többségében az ítélező állam teljes egészében végrehajtja. Ebben az esetben – az érvény elismerésekor – a feltételes szabadság kezdő időpontját a végrehajtandó rész kitöltésétől számítja a magyar bíróság. Gyakorta előfordul ugyanakkor, hogy a kiszabott végrehajtandó szabadságvesztést nem hajtják végre teljes egészében, hanem pl. a kiszabott négy hónapi szabadságvesztésből csak három hónapot hajtának végre és egy hónapi szabadságvesztést nem. Ebben az esetben, ha pontos

⁹ Szegedi Törvényszék 1.Bpk.728/2015/2. számú, 4.Bpk.591/2015/2. számú és 7.Bpk.804/2014/11. számú végzése

adat áll a bíróság rendelkezésére arra vonatkozóan, hogy ténylegesen mikor szabadult a terhelt a végrehajtandó szabadságvesztésből, akkor természetesen ez a feltételes szabadságra bocsátás kezdő időpontja.¹⁰

Amennyiben a végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés tartama az egy évet nem haladja meg, akkor a feltételes szabadság tartama egy év (például négy hónap végrehajtandó és nyolc hónap végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetés esetén a feltételes szabadság tartama nem nyolc hónap, hanem egy év). A bírói gyakorlat szerint ezzel az értelmezéssel teremthető meg az Nbjt. 48. § (5) és (6) bekezdése, valamint a háttérjogszabályként szolgáló Btk. 39. § (1) bekezdése közötti összhang.¹¹

A fentiekhez kapcsolódva érdemes megjegyezni azt, hogy bár a Btk. 39. § (1) bekezdése alapján a feltételes szabadság tartamát legalább egy évben kell meghatározni, az Nbjt. 48. § (6) bekezdése megteremti annak a kivételnek a lehetőségét, hogy amennyiben a feltételes szabadságnak a Btk. 39. § (1) bekezdés szerinti tartama meghaladná a külföldi bíróság ítéletében meghatározott felfüggesztés tartamát, a Btk. említett bekezdésétől el lehet tekinteni. Megítélésem szerint ez a megfogalmazás magában foglalja azt is, hogy a minimum egy éves feltételes szabadság tartamától eltérően az egy évet el nem érő felfüggesztett résszel legyen azonos a feltételes szabadság tartama. Ez az álláspont összhangban van a Strasbourg-i egyezmény fentebb hivatkozott rendelkezésével is, hiszen a jelenlegi jogértelmezés alapján az elítélt nyilvánvalóan hátrányosabb helyzetbe kerül a megnövelt tartamú feltételes szabadságból adódóan.

Az eljárás során felmerült bűnügyi költség viselésével kapcsolatban az országban két eltérő álláspont alakult ki. Az egyik felfogás szerint az Nbjt. 46. § (3) bekezdése alapján a bírósági eljárásra a Be. XXIX. Fejezetében foglalt különleges eljárások szabályai irányadók. Ekként a Be. 555. § (2) bekezdés j./ pontjára alapozva, a bűnügyi költséget a terhelt viseli, amennyiben az alapügyben a bűnügyi költség megfizetésére kötelezték. Tekintettel arra, hogy jelen esetben alapügynek a külföldön folyamatban volt eljárás minősül, amelyben a terheltet kötelezték a bűnügyi költség viselésére, az elismerési eljárásban keletkező költség – így tipikusan a fordítási költség és a kirendelt védő díja – megfizetésére is őt kell kötelezni.¹²

A Szegedi Törvényszék az eljárásban felmerült bűnügyi költség viselése kapcsán mindazonáltal következetesen akként rendelkezik, hogy azt a Be. 339. § (1) bekezdése, a Be. 9. § (2) bekezdése, valamint az Európai Parlament és Tanács 2010/64/EU irányelvének 1., 2., 3., és 7. cikkelyei alapján az állam viseli. A Szegedi Ítélet tábla a törvényszék végzéseit helyben hagyó több határozatában is kifejtette, és következetesen hivatkozik azon álláspontra, hogy nem hagyható

¹⁰ A Fővárosi Ítélet tábla kibővített Büntető Kollégiumának 2014. május 12. napján megtartott ülésén elfogadott jogértelmezési álláspontok összefoglalásának (BK állásfoglalás) 4. pontja

¹¹ BK állásfoglalás 4. pontja

¹² Máziné: i. m. 24. o.

figyelmen kívül az, hogy a külföldi ítélet érvényének elismerése során a külföldi ország ítéletét azért kell idegen nyelvről magyar nyelvre lefordítani, hogy azt a magyar hatóság – nem pedig az elítélt – megismerhesse. A bíróság ugyanis csak így kerülhet abba a helyzetbe, hogy megvizsgálja, hogy az adott elkövetővel szemben külföldön folyamatban volt büntetőeljárás, a kiszabott büntetés, illetőleg intézkedés nem volt ellentétes a magyar jogrenddel. Ez tehát nem a jogerősen külföldön elítélt személy érdekkörébe tartozó tolmácsolás, illetőleg fordítás, hanem a magyar hatóság érdekkörében felmerült fordítás díja. Ez következik továbbá abból is, hogy az eljárásokat nem is maguk az elítéltek kezdeményezik, hiszen az elítéléseikre vonatkozó adatok minden további nélkül elérhetők az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Rendszerben. A külföldi ítélet érvényének elismerésére vonatkozó eljárásokat az Igazságügyi Minisztérium kezdeményezi az elítéltek lakóhelye szerinti bíróságoknál. Téves ezért az a megközelítés, amely alapján az elítéltnak azért kellene viselnie a bűnügyi költséget, mert az ítélet tartalmát az anyanyelvén már megismerhette, illetőleg hogy az eljárásban a fordításra nem a terhelti jogok gyakorlása érdekében van szükség, hanem a magyar büntetésnyilvántartási rendszerben való megjelenítéshez, azaz a külföldi ítélet elismeréséhez. Ezt meghaladóan a büntetőjogban általános elv, hogy kétség esetén az elítéltnél kedvezőbb szabályt kell alkalmazni, mindebből kifolyólag az értelmezési kérdést felvető probléma kapcsán indokolt a jogszabályt az elítélt számára kedvező módon értelmezni.¹³

Bár nem az elismerési eljárás része, mégis ahhoz kötődik az a nem ritkán felmerülő eset, hogy milyen feltételek fennállásakor foglalható összbüntetésbe valamely külföldi bíróság hazánkban elismert ítélete egy magyar szabadságvesztést kiszabó másik ítélettel. Figyelemmel arra, hogy összbüntetésbe csak végrehajtandó szabadságvesztések foglalhatók, és az elismerési eljárás nem azonosítható a külföldi ítéletben kiszabott szankció végrehajtása érdekében indult eljárással, az összbüntetésbe foglalás feltétele kizárólag akkor teljesül, ha az Nbjt. 51. § (2) bekezdése alapján az igazságügyért felelős miniszter döntése alapján a végrehajtás átvételére sor került, vagy pl. ha a magyar bíróság az elismert ítéletben foglalt felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását más büntetőügyben hozott határozattal elrendeli. Az egységes gyakorlat ebben a kérdésben azért is bír kiemelt jelentőséggel, mivel a végrehajtásra át nem vett ítélet összbüntetésbe foglalása és annak letöltése ellenére előfordulhat az, hogy az ítélethozatal helye szerinti államba visszatérve, az elítélt azzal szembesül, hogy a végrehajtásra át nem adott büntetését ismételten végre kívánják rajta hajtani.¹⁴

¹³ Szegedi Ítéltábla Bpkf.I.197/2016/2. számú és Bpkf.I.78/2016/2. számú végzése

¹⁴ Máziné: i. m. 23-24. o.

IV. A Balogh ügy hatása az elismerési eljárásra

IV.1. Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Az Európai Unió Bírósága a 2016. június hó 09. napján kihirdetett C-25/15. számú ítéletében pontosan a költségviseléssel kapcsolatos fenti dilemma apropóján mondta ki, hogy a külföldi ítélet érvényének elismerését érintő eljárásnak az uniós szabályozás talaján nincsen létjogosultsága.¹⁵ A Balogh I. elítélre vonatkozó külföldi ítélet érvénye elismerésének tárgyában indult büntetőeljárásban a Budapest Környéki Törvényszék előzetes döntéshozatal iránti kérelme a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról szóló, 2010. október 20-i 2010/64/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikke (1) bekezdésének értelmezésére irányult.

Az előzetes döntéshozatali eljárás alapját az Eisenstadt-i Tartományi Bíróság 2014. évi ítélete érvényének elismerésével kapcsolatos magyar eljárás képezte, amelynek tárgyául szolgáló ítélettel a külföldi bíróság Balogh I. magyar állampolgár elítéltet üzletszerű, súlyos betöréses lopás miatt négy év hat hónap szabadságvesztés-büntetésre ítélte, és kötelezte az eljárás költségeinek viselésére. A hatáskörrel rendelkező osztrák hatóságok az ítélet tartalmáról értesítették az Igazságügyi Minisztérium Nemzetközi Büntetőjogi Osztályát, amely az ítéletet az Nbjt. 47. § (1) bekezdésében írt különleges eljárás lefolytatása végett a kérdést előterjesztő bírósághoz továbbította.

Figyelemmel arra, hogy a külföldi ítéletet német nyelven hozták meg, a kérdést előterjesztő bíróságnak különleges eljárásban kellett biztosítani annak az eljárás nyelvére való lefordítását. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik azonban, hogy a különleges eljárással kapcsolatos költségek viselését illetően Magyarországon két, egymástól eltérő bírósági gyakorlat alakult ki. Egyrészt - mint ahogy fentebb már részletesen ismertetésre került - egyes bíróságok megállapítják, hogy a fordítás ingyenességét előíró 2010/64/EU irányelv kizárja a magyar jog különleges rendelkezéseinek alkalmazását, amelyek helyett a Be. 9. §-ának általános rendelkezése alkalmazandó, azaz a nem magyar állampolgár terheltnek jogában áll az anyanyelvét használni, ezért a külföldi határozat lefordításának költségét a Be. 339. §-ának (1) bekezdése értelmében az államnak kell viselnie.

Más magyar bíróságok mindazonáltal úgy ítélik meg, hogy a büntetőjogi felelősségről döntő eljárás (főeljárás) a terhelt bűnösségét megállapító ítélettel lezárul, amely így eltér a járulékos jellegű különleges eljárástól, hiszen az a büntetőjogi felelősség kérdésében hozott ítélet érvényének

¹⁵ Az Európai Unió Bíróságának C-25/15. számú ügyben B. I. terhelt ellen folytatott büntetőeljárásban meghozott ítélete

magyarországi elismerésére irányul. Ebből kifolyólag, jóllehet az eljárás lefolytatásának nyelvét nem ismerő terheltet a főeljárás során költségmentes nyelvi segítségnyújtásban kell részesíteni, eltérő a helyzet a másodlagos eljárás keretében a külföldi bíróság által hozott ítéletnek a különleges eljárás nyelvére való fordítása esetén, mivel erre a fordításra nem az elítélt jogainak védelme céljából van szükség.

Ilyen körülmények között a Budapest Környéki Törvényszék úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és az alábbi kérdést terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra: „A [...] 2010/64/EU európai parlament[i] és [...] tanács[i] irányelv 1. cikkének (1) bekezdése szerinti »[e]zen irányelv a büntetőeljárás és az európai elfogatóparancs végrehajtására irányuló eljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogra vonatkozó szabályokat állapít meg« megfogalmazás alatt érteni kell-e azt is, hogy a magyar bíróságnak a különleges eljárás (a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény XXIX. fejezet[e]) során is alkalmazni[a] kell ezen irányelvet, vagyis a magyar jog szerinti különleges eljárás beleértendő-e a »büntetőeljárás« kitételbe, vagy e kitételbe csak az az eljárás értendő, amely lezárul a terhelt büntetőjogi felelősségéről való jogerős döntéssel?”¹⁶

IV.2. A fordítási költségek viselése

A 2010/64/EU irányelv értelmezését illetően elsőként ki kell emelni azt, hogy ezen irányelv az 1. cikkének (1) bekezdése alapján a büntetőeljárás és az európai elfogatóparancs végrehajtására irányuló eljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogra vonatkozó szabályokat határoz meg. Az irányelv 1. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik továbbá, hogy e jog az érintett személyre attól az időponttól kezdve alkalmazandó, hogy a hatáskörrel rendelkező tagállami hatóságok a tudomására hozzák, hogy bűncselekmény elkövetésével gyanúsítják vagy vádolják őt, egészen a büntetőeljárás befejezéséig, azaz annak végső megállapításáig, hogy elkövette-e a bűncselekményt, ide értve adott esetben a büntetés kiszabást és a fellebbezés elbírálását is. Márpedig az olyan különleges eljárás, mint amilyenről az alapeljárásban szó van, amely valamely más tagállam bírósága által hozott bírósági határozat elismerésére irányul, fogalmilag csak annak a végleges – adott esetben e bíróság általi elítélést követő – meghatározása után folytatható le, hogy a terhelt elkövette-e a vád tárgyát képező bűncselekményt.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy az irányelv célja, hogy biztosítsa az eljárás nyelvét nem beszélő vagy nem értő gyanúsítottak vagy vádlottak számára a tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogot, megkönnyítve e jog gyakorlását annak érdekében, hogy a terhelték tisztességes eljárásban részesüljenek. Ennek megfelelően az irányelv 3. cikkének (1) és

¹⁶ EUB C-25/15. számú ítélete

(2) bekezdése azt írja elő, hogy a tagállamok biztosítják, hogy e személyek észszerű időn belül megkapják mindazon iratok – így a velük kapcsolatban meghozott ítélet – írásbeli fordítását, amelyek lényegesek annak biztosításához, hogy képesek legyenek gyakorolni a védelemhez való jogukat, ekként garantálva a tisztességes eljárás feltételeit.

A fentiekhez képest egyértelműen megállapítható, hogy Balogh I. megkapta az Eisenstadt-i Tartományi Bíróság ítéletének fordítását, ezért az alapeljárásban szóban forgó ítélet magyarországi elismerésére, valamint a büntetőítéletnek a magyar büntügyi nyilvántartásba való felvételére irányuló különleges eljárás keretében az ítélet újbóli fordítására nem volt szükség ahhoz, hogy Balogh I. a védelemhez és a hatékony bírói jogvédelemhez való jogát érvényesítse, és így az a 2010/64/EU irányelv által követett célkitűzések szempontjából nem volt indokolt. Erre tekintettel a hivatkozott irányelv 1. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy „ezen irányelv nem alkalmazandó arra a különleges nemzeti eljárásra, amely valamely más tagállam bírósága által hozott, valamely személyt bűncselekmény elkövetése miatt elítélő jogerős bírósági határozatnak a nemzeti bíróság általi elismerésére irányul.”¹⁷

IV.3. Az elismerési eljárás létjogosultságának megkérdőjelezése

Az ügy irataiból egyértelműen kitűnik az is, hogy az alapügyben hatáskörrel rendelkező osztrák hatóságok a külföldi bíróság által Balogh I. elítélttel szemben meghozott jogerős ítéletről a büntügyi nyilvántartásból származó információk tagállamok közötti cseréjének megszervezéséről és azok tartalmáról szóló, 2009. február 26-i 2009/315/IB kerethatározat 4. cikkének (2) bekezdése értelmében az Európai Büntügyi Nyilvántartási Információs Rendszer (ECRIS) létrehozásáról szóló, 2009. április 6-i 2009/316/IB határozat által bevezetett nyilvántartási rendszeren keresztül tájékoztatták a Büntetőjogi Osztályt annak érdekében, hogy Magyarország az így megküldött információkat a kerethatározat előírása alapján megőrizze.

A Büntetőjogi Osztály a fentiek teljesítése érdekében kérte az említett hatóságoktól a külföldi bíróság által meghozott ítélet megküldését, és miután azt megkapta, az alapeljárás szerinti különleges eljárásnak megfelelően továbbította a Budapest Környéki Törvényszékhez az ítélet magyarországi elismerésének, valamint a büntetőítéletnek a magyar büntügyi nyilvántartásba való felvétele céljából.

Jóllehet a nemzeti jog előírása szerint az elismerési eljárás lefolytatása a büntügyi nyilvántartási rendszerben való adatrögzítéshez elkerülhetetlen, a 2009/315/IB kerethatározat célja éppen az, hogy olyan módszereket határozzon meg, amelyeknek köszönhetően az ítélethozatal szerinti tagállam a büntügyi nyilvántartásába felvett büntetőítéletekkel kapcsolatos információkat az

¹⁷ EUB C-25/2015. számú ítélet

állampolgárság szerinti tagállam részére megőrzés céljából továbbítani tudja. Ezen kívül a 2009/316/IB határozat 1. cikke értelmében annak célja az, hogy előírja ezen információk tagállamok közötti cseréje egységes formátumának elemeit. Minderre tekintettel ahhoz, hogy a kérdést előterjesztő bíróság számára hasznos választ lehessen adni, nem csak a 2010/64/EU irányelvet, hanem a 2009/315/IB kerethatározatot, valamint a 2009/316/IB határozatot is figyelembe kell venni.

A 2009/315/IB kerethatározat 4. cikk (2) bekezdésének első albekezdése előírja, hogy az ítélethozatal szerinti tagállam központi hatósága a lehető legkorábban tájékoztatja a többi tagállam központi hatóságait a területén ezen tagállamok állampolgáraival szemben hozott, az ítélethozatal szerinti tagállam bünyügyi nyilvántartásába felvett ítéletekről. A kerethatározat 5. cikkének (1) bekezdése és 11. cikkének (2) bekezdése pontosítja, hogy a személy állampolgársága szerinti tagállam központi hatóságának valamennyi ilyen módon kapott információt meg kell őriznie. Az ítélethozatal szerinti tagállam által a személy állampolgársága szerinti tagállamnak megküldendő információk listáját a kerethatározat 11. cikkének (1) bekezdése tartalmazza, amely egyáltalán nem említi az alapügyben eljáró tagállam bírósága által meghozott határozatot.

Ezen kívül a 2009/315/IB kerethatározat 11. cikkének (3) bekezdése értelmében ezeket az információkat a tagállamok elektronikus úton, egységes formátumban adják át egymásnak. E tekintetben a 2009/316/IB határozat 3. és 4. cikke pontosítja, hogy a tagállamok központi hatóságai a bűncselekmény megnevezésével és jogi minősítésével, valamint az ítélet tartalmával kapcsolatos információkat - a továbbított információkban szereplő minden egyes bűncselekményre és szankcióra vonatkozó megfelelő kód formájában - az ECRIS-en keresztül adják át egymásnak.

A 2009/315/IB kerethatározat 4. cikkének (4) bekezdéséből, a 4. cikk egészének rendszeréből, valamint a kerethatározat 11. cikkének (1) bekezdéséből az olvasható ki, hogy a büntetőjogi felelősséget megállapító határozatnak a személy állampolgársága szerinti tagállam központi hatósága számára történő továbbítására csak akkor kerül sor, ha azt különleges körülmények megkívánják, ugyanakkor az nem követelhető meg szisztematikusan, hogy az alapügyben meghozott büntetőítéletet az állampolgárság szerinti tagállam bünyügyi nyilvántartásába való felvétel érdekében automatikusan megküldjék.

Mindebből az következik, hogy a 2009/315/IB kerethatározat és a 2009/316/IB határozat értelmében az ítélethozatal szerinti tagállam bírósága által meghozott büntetőítéletnek a személy állampolgársága szerinti tagállam központi hatósága általi bünyügyi nyilvántartásba való felvételének közvetlenül az e büntetőítéletre vonatkozó információknak - az ECRIS-en keresztül - kód formájában történő továbbítása alapján kell megtörténnie. A bejegyzés ekként nem függhet a büntetőítélet bíróság általi elismerésére vonatkozó olyan eljárás előzetes lefolytatásától, mint amilyen az alapeljárással érintett különleges eljárás, attól pedig még kevésbé, hogy a büntetőítéletet

továbbítják-e elismerés céljából a terhelt állampolgársága szerinti tagállamnak. Az ilyen eljárás ugyanis a bejegyzést erőteljesen hátráltathatja, megbonyolíthatja a tagállamok közötti információcserét, megfoszthatja hatékonyságától a 2009/316/IB határozat által előírt automatizált fordítási mechanizmust, és ezáltal veszélyeztetheti a kerethatározat, valamint a határozat által követett célkitűzések megvalósulását.

Ezt meghaladóan, az ilyen eljárás az említett másodlagos jogforrások jogalapját képező, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 82. cikk (1) bekezdésében előírt, a büntetőügyekben hozott bírósági ítéletek és határozatok kölcsönös elismerésének elvébe is ütközik. Ezen elvvel ellentétes ugyanis az, hogy a valamely tagállam bíróságai által hozott határozatok valamely más tagállam általi elismerésének az legyen a feltétele, hogy ez utóbbi tagállamban olyan erre irányuló eljárást kelljen lefolytatni, mint amilyen az alapeljárásban lefolytatott különleges eljárás.

A fentiek összességéből az következik, hogy 2009/315/IB tanácsi kerethatározatot, valamint annak 11. cikke alkalmazásában a 2009/316/IB tanácsi határozatot úgy kell értelmezni, hogy „azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás alkalmazása, amely valamely más tagállam bírósága által hozott ítélet elismerésére vonatkozóan különleges eljárást vezet be.”¹⁸

V. Prognózis a kölcsönös elismerés elvének fényében

Az európai büntetőjog egyik elvi jelentőségű tétele, hogy a tagállamok büntető eljárási szabályai nem akadályozhatják a közösségi jog közvetlen és egységes alkalmazását.¹⁹ A kölcsönös elismerés elve, amely az állami büntetőhatalom kiterjesztését, „szabad mozgását” teszi lehetővé, olyan kiemelt jelentőségű és nemcsak a büntető ügyekben folytatott együttműködést jellemző követelmény, amely a tagállamok számára előírja, hogy egymás meghatározott jogi aktusait minden külön eljárás nélkül érvényesnek ismerjék el. A kölcsönös elismerés elve 2001. és 2009. között összesen tíz különböző területet érintő kerethatározatban öltött testet,²⁰ míg végül a 2007. december 13. napján elfogadott és 2009. december 01. napján hatályba lépett Lisszaboni Szerződésben véglegesen kodifikálásra került.

Az EUMSZ „Igazságügyi Együttműködés Büntetőügyekben” című 4. Fejezetének 82. cikke kimondja, hogy „Az Európai Unióban a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés a büntetőügyekben hozott bírósági ítéletek és határozatok kölcsönös elismerésének elvén alapul, és magában foglalja a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítését a (2)

¹⁸ EUB C-25/2015. számú ítélet

¹⁹ Farkas Ákos: Az Európai Bíróság és a kölcsönös elismerés elvének hatása 67. o. http://www.mjsz.uni-miskolc.hu/201102/7_farkasakos.pdf (letöltési idő: 2016. július 10.)

²⁰ Farkas: i. m. 71-73. o.

bekezdésben és a 83. cikkben említett területeken.” Ezen célkitűzés érvényre juttatása érdekében az Európai Parlament és Tanács rendes jogalkotás keretében intézkedéseket állapít meg, amelyek célja többek között a bírósági ítéletek és határozatok minden formájának az Unió egészén belüli kölcsönös elismerését biztosító szabályok és eljárások megállapítása.²¹

A kölcsönös elismerés elve a kölcsönös bizalomra és arra feltevésre épít, hogy a tagállami igazságszolgáltatási rendszerek és azok szabályai lényegében megközelítőleg azonos szinten állnak, ekként az igazságügyi hatóságok által kibocsátott határozatok határon átnyúló hatállyal bírnak. A kölcsönös elismerés elvét ezért olyan jogalkalmazói eszköznek kell tekinteni, amelynek következtében a tagállamok a határozatoknak a kibocsátó tagállammal azonos joghatásokat tulajdonítanak. A kölcsönös elismerés elvét egyrészt az eljárást lezáró, azaz ügydöntő, másrészt az azt megelőző határozatokra egyaránt érvényesíteni szükséges.²²

Az Európai Unió más tagállamaiban hozott ítéleteknek egy új büntetőeljárásban való figyelembe vételéről szóló 2008/675/IB számú tanácsi kerethatározatának célkitűzése, hogy az egyes tagállamok eljárásaik során a más tagállamokban hozott büntetőítéletekhez ugyanolyan hatást fűzzenek, mint a saját bíróságaik által hozott büntetőítéletekhez, vagyis a másik tagállam határozatának a nemzeti büntetőítélettel azonos hatályt kell tulajdonítani.²³

A kölcsönös elismerés elvének sommás bemutatását követően még inkább érthető, hogy amint azt a Balogh ügyben hozott ítélet indokolása is kifejtette, az uniós joggal ellentétes az a tagállami eljárás, amely a bűnügyi együttműködés ezen garanciális pillérét megingatja. A külföldi ítéletek elismerését megkövetelő Nbjt. szabályozás egyértelműen egy olyan további szükségtelen lépcsőfokot iktat be a rendszerbe, amely az EUMSZ és a kerethatározat ismertett rendelkezései ellenére egy formalizált processzushoz köti az egyébként önmagában is joghatással bíró külföldi ítélet hazai érvényének elismerését. Az Nbjt. maga is kifejezetten úgy fogalmaz, hogy a külföldi ítélet azáltal válik olyanná, mintha azt a magyar bíróság hozta volna, hogy az illetékes törvényszék az elismerési eljárás eredményeként meghozott döntésével ezt a tényt deklarálja. Ilyen kinyilatkoztatásra ugyanakkor sem szükség, sem pedig lehetőség sincsen, hiszen a külföldi ítélet érvénye magán az uniós jog rendelkezésén alapul.

²¹ Császár Mátyás: A büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés intézményi jogi aktusai a Lisszaboni Szerződés után. 33. o. DIEIP, 2011/3. szám, 1-44. o.

²² Jánosi Andrea: A szabad mozgás büntető eljárásjogi aspektusai az Európai Unióban, különös tekintettel a bizonyítás kérdésére. 133-134. o., PhD értekezés, Miskolc, 2012.

http://193.6.1.94:9080/JaDoX_Portlets/documents/document_13876_section_11871.pdf (letöltési idő: 2016. július 10.)

²³ 2008/675/IB Tanácsi kerethatározat (4) preambulumbekkezdés, valamint 3. cikk (1) bekezdés

VI. Összegzés

A jelenleg hatályos magyar szabályozás elismerési eljárás lefolytatásától teszi függővé, hogy egy külföldi ítélet olyannak tekinthető-e, mintha azt a magyar bíróság hozta volna meg, magával vonva a magyar törvény szerinti elítélés minden jogkövetkezményét. Az ilyen ügyekben eljáró törvényszék az ítélet alapjául szolgáló eljárást garanciális-alapelvi szempontból megvizsgálva, átalakítja a külföldi bűnösséget megállapító határozatban foglalt ítéleti rendelkezést akként, hogy az a magyar joggal összeegyeztethető legyen.

Az Európai Unió Bíróságának újkeletű döntése mindazonáltal bizonyosan új helyzetet teremt annak kimondásával, hogy az ilyen eljárás nemzeti jogban történő megkövetelése ellentétes az uniós joggal. Ennek a megállapításnak a konzekvenciát a jogalkotónak kétség kívül le kell vonnia, és a jogharmonizáció érdekében meg kell tennie a nélkülözhetetlen jogalkotási intézkedéseket, amelyek végső soron az ilyen eljárás hazai jogból történő kiiktatását eredményezhetik.

Egy ilyen lehetséges jövőkép azonban további kérdések sorát veti fel, így többek között nem lehet figyelmen kívül hagyni azt az eshetőséget, hogy mi a helyzet akkor, ha a külföldi ítélet alapjául szolgáló eljárás nem egyeztethető össze a magyar joggal, például azért, mert védő nem vett részt az eljárásban, vagy annak keretében nem érvényesült a terhelt anyanyelv használatához fűződő joga. További gondolkodást igényel annak a jogtechnikai megoldása, hogy az uniós szinten élő kölcsönös elismerés elvéhez képest, miként lehet és egyáltalán kell-e a szabályozni a nem uniós tagállam által hozott külföldi ítélet érvényének elismerését. A jogintézmény jelenlegi gyakorlati problémáiból kiindulva, annyi azért mindenképpen előre bocsátható, hogy a felvetett dilemmák korrekt megválaszolása ellenére is számíthatunk a jövőben felmerülő újabb kihívások elé állító értelmezési nehézségekre.

Szeged, 2016. július hó 12. napján

Dr. Czédli-Deák Andrea

Felhasznált irodalom

1./ Akác József – Belegi József – Belovics Ervin – Csák Zsolt – Czine Ágnes – Kónya István – Láng László – Márki Zoltán – Mészár Róza - Molnár Gábor Miklós – Soós László: Büntetőeljárás jog - Kommentár a gyakorlat számára (szerk.: Belegi József) HVG ORAC, Budapest, 2015.

2./ Császár Mátyás: A büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés intézményi jogi aktusai a Lisszaboni Szerződés után. DIEIP, 2011/3. szám

3./ Farkas Ákos: Az Európai Bíróság és a kölcsönös elismerés elvének hatása. http://www.mjsz.unimiskolc.hu/201102/7_farkasakos.pdf (letöltési idő: 2016. július 10.)

4./ Jánosi Andrea: A szabad mozgás büntető eljárásjogi aspektusai az Európai Unióban, különös tekintettel a bizonyítás kérdésére. PhD értekezés, Miskolc, 2012.

http://193.6.1.94:9080/JaDoX_Portlets/documents/document_13876_section_11871.pdf (letöltési idő: 2016. július 10.)

5./ Máziné dr. Szepesi Erzsébet: A külföldi ítélet érvényének hazai elismerése és annak nehézségei. Ügyvédek Lapja, 2015/2. szám

Jogszabályok és joggyakorlat:

1./ Az elítélt személyek átszállításáról szóló Strasbourgban, 1983. március 23. napján kelt egyezmény

2./ Az Európai Unió működéséről szóló szerződés

3./ 1996. évi XXXVIII. törvény a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről

4./ 2012. évi CLXXX. törvény az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről

5./ 2008/675/IB kerethatározat, 2009/315/IB kerethatározat és 2009/316/IB határozat

6./ Az Európa Unió Bíróságának C-25/15. számú ügyben B. I. terhelt ellen folytatott büntetőeljárásban meghozott ítélete

7./ A Fővárosi Ítéltábla kibővített Büntető Kollégiumának 2014. május 12. napján megtartott ülésén elfogadott jogértelmezési álláspontok összefoglalása

8./ A Szegedi Törvényszék 7.Bpk.856/2014/22. számú, 1.Bpk.728/2015/2. számú, 4.Bpk.591/2015/2. számú, 7.Bpk.25/2015/15. számú és 7.Bpk.804/2014/11. számú végzése

9./ A Szegedi Ítéltábla Bpkf.I.197/2016/2. számú és Bpkf.I.78/2016/2. számú végzése

10./A Debreceni Ítéltábla Beüf.III.516/2015/2. számú végzése

11./ A Kúria Bfv.III.1085/2015/18. számú végzése